

Piękno i pamięć - tak zmienia się zabytkowy mur przy Cmentarzu Rakowickim

2026-04-01

Rusza restauracja ostatniego, trzeciego odcinka zabytkowego muru okalającego od wschodniej strony Cmentarz Rakowicki - prace budowlane i konserwatorskie zakończą się w listopadzie tego roku. Dzięki trwającej od 2024 roku inwestycji od zapomnienia i degradacji uratowanych zostanie kilkadziesiąt tablic epitafijnych i ceglany mur - razem stanowiące obiekt o wysokiej wartości historycznej i artystycznej.

Zadanie, które realizuje Zarząd Cmentarzy Komunalnych w Krakowie, obejmuje restaurację znacznej części muru wschodniego Cmentarza Rakowickiego, na długości 165 metrów bieżących. Inwestycja została zaplanowana na lata 2024–2026 i podzielona na trzy etapy. Jej koszt to 3 295 465,43 zł.

Roboty budowlane i prace konserwatorskie mają na celu kompleksową odnowę muru wraz ze znajdującymi się na nim tablicami epitafijnymi, które są jednymi z najstarszych zabytków na Cmentarzu Rakowickim. Upamiętniają one kilkadziesiąt osób zmarłych w XIX wieku, które zazwyczaj nie posiadają pomników nagrobnych. Niektóre z epitafiów mają prostą formę, inne dekorowane są kutymi lub rytymi symbolami, ornamentami (np. krzyżami, czaszkami, ozdobnymi obramieniami, wiciami roślinnymi), jak również przedstawiają różne sceny, np. modlitwy osób klęczących przy grobie.

Ze względu na bardzo zły stan techniczny zabytkowy ceglany mur stanowiący ogrodzenie nekropolii od strony północno-wschodniej wymagał podjęcia kompleksowych działań naprawczych i konserwatorskich. Epitafia eksponowane w warunkach zewnętrznych szybciej ulegają degradacji. Widniejące na nich napisy stały się zupełnie nieczytelne, a zacierające się symbole i motywy dekoracyjne były prawie niewidoczne.

W 2024 roku zrealizowano roboty budowlane i prace konserwatorskie przy odcinku muru o długości około 38,60 metrów bieżących, w tym konserwację 24 tablic epitafijnych z marmuru i tzw. marmuru dębnickiego.

W kolejnym roku wykonano prace przy odcinku muru o długości 74,46 metrów bieżących wraz z konserwacją i osadzeniem we wnękach na murze 29 epitafiów wykonanych przeważnie z tzw. marmuru dębnickiego, oprócz kilku wykonanych z granitu krystalicznego, wapienia i marmuru.

W trakcie prac w 2025 roku konserwacji poddano m.in. 17 tablic epitafijnych na odcinku muru wschodniego wzdłuż pasa 94, który został wybudowany dopiero w latach 30. XX wieku – po ówczesnym poszerzeniu Cmentarza Rakowickiego. Umieszczono na nim historyczne tablice epitafijne przeniesione z muru od strony północnej, rozebranego po poszerzeniu cmentarza. Są wśród nich jedno z najstarszych epitafiów na Cmentarzu Rakowickim: Joanny z Ruseckich Starowieyskiej zmarłej w 1811 r. i Piotra Librowskiego zmarłego w 1812 r. oraz epitafia z lat 20. i 30. XIX wieku. Roboty przy murze na tym odcinku, wraz z konserwacją 17 tablic epitafijnych, zostały sfinansowane w całości ze środków miasta, ponieważ znajduje się on poza obszarem Cmentarza Rakowickiego wpisanym do rejestru zabytków, a tym samym nie kwalifikował się do dofinansowania z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

**Magiczny
Kraków**

Rozpoczynający się właśnie ostatni, trzeci etap zadania obejmuje odcinek muru wzdłuż ulicy Rakowickiej o długości około 52 metrów bieżących – począwszy od grobowca Kapituły Krakowskiej, wzdłuż Domu Przedpogrzebowego oraz parkingu, do budynku administracyjnego Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie. Tegoroczny zakres inwestycji obejmuje kompleksowe roboty budowlane związane z przemurowaniem ceglanego muru, wzmocnieniem fundamentów, wykonaniem wieńca wraz z odtworzeniem gzymsu na murze oraz pokryciem gzymsu dachówką. Renowacji poddane zostaną również dwie stalowe bramy – wjazdowa wraz z jej poszerzeniem oraz furtka za Domem Przedpogrzebowym. Konserwacja obejmie także kolejnych pięć tablic epitafijnych.

Wysokość dofinansowania do zadania przyznanego przez Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa na lata 2024–2026 wynosi 812 141,59 zł.